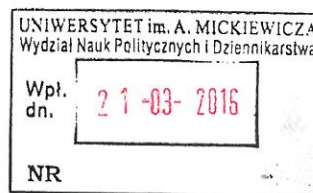

Dr hab. Andrzej Stelmach, prof. nadzw.
Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa
Uniwersytetu im. A. Mickiewicza
w Poznaniu

Poznań, 12 marca 2016 r.

O c e n a

**osiągnięć naukowo-badawczych, dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego oraz
współpracy międzynarodowej dra Kazimierza Borkowskiego
ubiegającego się o nadanie stopnia doktora habilitowanego**

I. Sylwetka Habilitanta

Doktor Kazimierz Borkowski jest absolwentem Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego w którym w 1988 roku uzyskał tytuł magistra politologii. W 2001 roku, na tym samym wydziale, na podstawie rozprawy doktorskiej pt. *Spółczesność Tomaszowa Mazowieckiego w latach 1918 – 1939*, napisanej pod kierownictwem prof. Kazimierza Przybysza uzyskał stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce.

Od 2003 roku dr K. Borkowski jest zatrudniony na stanowisku adiunkta w Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach Filia w Piotrkowie Trybunalskim (do 2011 r. Akademia Świętokrzyska Filia w Piotrkowie Trybunalskim) na Wydziale Filologiczno-Historycznym w Instytucie Stosunków Międzynarodowych. Obecnie pracuje w katedrze Bezpieczeństwa Narodowego. W latach 2003 – 2014 pełnił funkcję zastępcy Dyrektora Instytutu. Aktualnie jest członkiem Rady Wydziału.

II. Osiągnięcia naukowo-badawcze Habilitanta

Dorobek naukowy Habilitanta składa się z trzech samodzielnie opublikowanych monografii:

Miejsce Polski w polityce zagranicznej Ukrainy, Wydawnictwo NWP, Piotrków Trybunalski 2014,

Systemy polityczne wybranych państw świata, Wydawnictwo NWP, Piotrków Trybunalski 2013,

Spółczesność Tomaszowa Mazowieckiego w latach 1918 – 1939, Wydawnictwo NWP, Piotrków Trybunalski 2010.

Dr T. Borkowski jest też współredaktorem dwóch prac zbiorowych:

Kulturowy obraz polityki, red. J. Bujak-Lechowicz, K. Borkowski, Wydawnictwo Volumina.pl, Szczecin 2015,

Kaukaz w stosunkach międzynarodowych. Przyszłość, teraźniejszość, przyszłość, red. P. Olszewski, K. Borkowski, Wydawnictwo NWP, Piotrków Trybunalski 2008.

Pozostały dorobek naukowy w postaci publikacji stanowi osiem artykułów zamieszczonych w pracach zbiorowych oraz jeden w ukraińskim czasopiśmie. Artykuły przygotowane przez dra T. Borkowskiego dwukrotnie były wydane przez Wydawnictwo Przykarpackiego Uniwersytetu Narodowego w Iwano-Frankowsku na Ukrainie. Jedno z tych opracowań jest wydrukowane w języku ukraińskim.

Dostarczona przez Habilitanta dokumentacja zawiera jedynie kserokopię pierwszej strony książki pt. *Kulturowy obraz polityki*, stąd nawet nie wiem co stanowi jej zawartość i czy jest w niej tekst napisany przez dra K. Borkowskiego.

W załączonych do dokumentacji kserokopiach tekstów jest artykuł pt. *Od Andreottiego do Berlusconiego* opublikowany w 2007 roku w *Piotrowskich Studiach Międzynarodowych* nr 2, którego nie odnalazłem w wykazie dorobku naukowego. Może dla tego, iż w tekście tym nie znalazłem żadnego przypisu a jest w nim wiele danych liczbowych oraz cytatów.

W autoreferacie i dokumentacji złożonej przez Habilitanta nie ma również oświadczeń współredaktorów obydwu prac zbiorowych o ich udziale procentowym w przygotowaniu publikacji a zadbanie o złożenie takich oświadczeń jest, zgodnie z wymogami prawa, obowiązkiem Habilitanta.

Książka pt. *Społeczeństwo Tomaszowa Mazowieckiego w latach 1918 – 1939*, jest opublikowanym doktoratem, stąd też nie może być zaliczane do dorobku publikacyjnego Habilitanta po uzyskaniu stopnia doktora. Sądzę, że również kolejna monografia zatytułowana *Systemy polityczne wybranych państw świata* stanowi niewątpliwie dorobek w zakresie popularyzacji wiedzy i w przygotowaniu pomocy dydaktycznych (jak sam Autor określa – skryptu) ale na pewno nie stanowi działalności o charakterze naukowo - badawczym.

Zaskakująca jest niewielka liczba publikacji w czasopismach naukowych. Jeden artykuł w roczniku *Piotrkowskie Studia Międzynarodowe* i kolejny opublikowany w czasopiśmie naukowym na Ukrainie, ale w języku polskim, to nie jest dorobek imponujący. Publikowanie wyników badań w renomowanych czasopismach ogólnopolskich oraz

zagranicznych pozwala na bieżące upowszechnienie wyników prowadzonych badań i zaistnienie w środowiskach naukowych zajmujących się podobną problematyką.

Reasumując tę część recenzji stwierdzam, iż ogólnie dorobek publikacyjny w wymiarze ilościowym jest bardzo skromny jak na kilkunastoletni okres po doktoracie. Jeżeli chodzi o merytoryczną jego ocenę, to należy ją połączyć z oceną cyklu publikacji składających się na osiągnięcie naukowe, które jest podstawą wnioskowania Habilitanta o nadanie kolejnego stopnia naukowego. Moje stanowisko w tej kwestii wynika z faktu, iż zasadniczą część swego dorobku naukowego kandydat zaliczył właśnie do jednolitego cyklu stanowiącego zasadniczy nurt jego zainteresowań naukowych.

III. Ocena cyklu publikacji składających się na osiągnięcie naukowe Habilitanta

Głównym przedmiotem zainteresowań naukowych dra K. Borkowskiego jest Ukraina w jej relacjach z Polską, Unią Europejską, NATO oraz Rosją i innymi państwami Wspólnoty Niepodległych Państw. Drugim obszarem badawczym Habilitanta jest rola organizacji międzynarodowych w budowaniu wspólnej przyszłości w zakresie bezpieczeństwa w Europie. Deklarowane zainteresowania badawcze znajdują odzwierciedlenie w dorobku naukowym w postaci publikacji.

Najważniejsze osiągnięcie naukowe Habilitanta, jak sam stwierdza w autoreferacie, to bez wątpienia monografia pt. *Miejsce Polski w polityce zagranicznej Ukrainy*, Wydawnictwo NWP, Piotrków Trybunalski 2014, ss. 294. Dr K. Borkowski podjął w nim trud analizy uwarunkowań oraz ewolucji roli jaką odgrywała Polska w polityce zagranicznej Ukrainy. Praca składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów, zakończenia, bibliografii i aneksów. W zakresie chronologicznym dotyczy okresu lat 1991 – 2012.

Zacznę analizę dorobku naukowego Habilitanta od oceny dotyczącej tej monografii.

1. Ocena doniosłości tematu

Podjęty w książce temat jest ważny i wart szczegółowego zbadania. Wprawdzie istnieje już dosyć obszerna literatura dotycząca tej problematyki, ale każde kolejne nowe ujęcie kwestii związanych z rolą Polski w polityce zagranicznej Ukrainy może być interesujące i wносить nowe elementy do poznania naukowego. Tak jest i tym razem. W szczególności dotyczy to części historycznej kształtowania się relacji polsko – ukraińskich w przeszłości oraz ich aktualnych uwarunkowań.

2. Problemy badawcze i hipotezy

We wstępie do monografii Habilitant zdefiniował główny problem badawczy oraz postawił pytania badawcze. Jak stwierdza sam Autor: *zasadnicze pytanie badawcze koncentruje się wokół „Pragmatycznej roli i znaczenia Polski w zagranicznej polityce Ukrainy po 1990 roku”*. Na tej bazie formułuje jeszcze sześć szczegółowych problemów:

1. Jak kształtuje się położenie geopolityczne Polski i Ukrainy?
2. Jak należy interpretować pragmatyczny sens „strategicznego partnerstwa” w relacjach międzypaństwowych?
3. Czy akcesja Ukrainy do UE jest realną perspektywą i dla czego?
4. Jak ewoluowały główne kierunki polityki zagranicznej Ukrainy w latach 1990 – 2012?
5. Na czym polegał stosunek Polski wobec europejskich aspiracji Ukrainy?
6. Jakie charakterystyczne problemy dominują w dwustronnych stosunkach Polski i Ukrainy, o którym w dalszym ciągu mówi się, że jest to „trudne partnerstwo” ?

W książce autor rzeczywiście podejmuje próbę udzielenia odpowiedzi na postawione powyżej pytania. Konstrukcja pracy jest dostosowana do takiego kierunku badań, które w konsekwencji prowadzą do udzielenia odpowiedzi na postawione pytania.

Nie znajduję jednak w opracowaniu jasno postawionej tezy czy wyraźnie sformułowanych hipotez badawczych. Odnoszę wrażenie, że zostały one ograniczone do pytań badawczych. W tym podejściu Habilitant zdaje się być konsekwentny, bowiem w dalszej części *Wstępu* charakteryzując zawartość poszczególnych rozdziałów wyraźnie wskazuje na jakie pytania badawcze spodziewa się uzyskać odpowiedzi w wyniku prowadzonych badań. Jest to bez wątpienia sposób postępowania zasługujący na uznanie, bo wskazuje na przemyślany plan badawczy oraz zakładane rezultaty tych badań. Nie rozumie tylko, dla czego Habilitant nie postawił żadnych hipotez dotyczących spodziewanych rezultatów prowadzonych badań. Brak wyraźnie sformułowanych hipotez badawczych jest poważnym mankamentem opracowania w części metodologicznej. Byłoby z korzyścią dla pracy, gdyby w kolejnych rozdziałach książki były weryfikowane poszczególne hipotezy, a nie tylko udzielane odpowiedzi na pytania badawcze.

Habilitant wyjaśnia teoretycznie pojęcie hipotezy, ale jej nie formułuje. Znajdujemy ją jednak w autoreferacie. Jest określona jako *zasadnicza* i brzmi ona następująco: „pozycja Polski w UE i NATO stwarza dogodne warunki do pośredniczenia w projekcie przyjęcia Ukrainy do tych organizacji, a konieczność współpracy NATO z Ukrainą jest jednym z

istotnych warunków eliminowania potencjalnych zagrożeń oraz budowania pokoju i stabilności w przestrzeni transatlantyckiej”.

Natomiast *główna* hipoteza badawcza dotycząca cyklu artykułów brzmi następująco: „proces realizacji polityki zagranicznej Ukrainy dokonywał się w złożonych warunkach, na które składały się uwarunkowania historyczne, polityczne, gospodarcze, społeczne, cywilizacyjne czy ideologiczne oraz fakt <zawieszenia> Ukrainy między nawiązaniem bliższych relacji z Unią Europejską a pozostawaniem w sferze wpływów Federacji Rosyjskiej”.

3. Wykorzystane metody badawcze

Habilitant prawidłowo określił i właściwie dobrał podejście metodologiczne do prowadzonych badań. Konstruktivism jest przydatnym podejściem metodologicznym w badaniu stosunków międzynarodowych i polityki zagranicznej państwa. Daje to możliwość zastosowania zarówno analizy instytucjonalnej jak również behawioralnej. Uzupełniającą metodą badawczą wykorzystywaną w pracy jest analiza systemowa a w części końcowej również analiza statystyczna.

4. Struktura pracy

Problematyka przedstawiona w pracy ma układ problemowo-chronologiczny. Poszczególne rozdziały zostały skonstruowane w oparciu o wyodrębnienie problemu badawczego. Ich struktura wewnętrzna jest oparta na chronologii wydarzeń.

Opracowanie składa się z pięciu rozdziałów poświęconych kolejno:

- metodologicznym aspektem geopolitycznego położenia Polski i Ukrainy w kontekście interesów narodowych tych państw,
- kierunkom polityki zagranicznej Ukrainy,
- Polsce na drodze Ukrainy do Unii Europejskiej,
- Polsce i Ukrainie w relacjach transatlantyckich,
- problemom w dwustronnych stosunkach Polski i Ukrainy.

Proporcje objętościowe pomiędzy rozdziałami są prawidłowe. Również konstrukcja wewnętrzna poszczególnych części nie budzi zastrzeżeń. Jedyne w rozdziale pierwszym zastosowano podział na podrozdziały, ale nie został on uwidoczniiony w spisie treści. Wydaje się, że ze względu na wielowątkowość poszczególnych częściach pracy, korzystne byłoby jednak wyodrębnienie, również w dalszych rozdziałach, poszczególnych wątków i odzwierciedlenie tego w spisie treści.

Rozdział pierwszy ma wyraźnie charakter wprowadzający. Jest to najdłuższa część monografii. Zawiera obszerny wstęp teoretyczny. W szczególności dotyczący geopolityki. W efekcie interesujące, z punktu widzenia tematu pracy, kwestie dotyczące relacji Polsko-Ukraińskich pojawiają się dopiero na stronie 76. Mam wrażenie, iż Autor zaczął bardzo szeroko i szczegółowo swoje badania, ale wraz z upływem czasu zaczął coraz bardziej je zawężać, co wyraźnie widać w następnych częściach książki.

To co zasługuje na pozytywną ocenę, to umieszczenie w przypisach wielu informacji wyjaśniających i poszerzających opis i analizę. Dzięki temu zabiegowi niezaburzona została ciągłość narracji.

Rozdział drugi analizujący kierunki polityki zagranicznej Ukrainy też rozpoczyna się od długiego wstępu historycznego. Autor powinien dokonać syntetycznej charakterystyki i to tylko tych uwarunkowań, które jego zdaniem mają istotny wpływ na kształtowanie się i ewolucję polityki zagranicznej Ukrainy w analizowanym przedziale czasu tj. w latach 1991 – 2012. W tej części książki można natknąć się na liczne nieścisłości, pomyłki czy wręcz błędy. Na szczęście dotyczą one kwestii drugorzędnych i nie mają wpływu na wyniki badań, ale w pracy naukowej nie powinny się pojawiać. Moja uwaga dotyczy szczególnie tej części rozdziału w której przytaczane są informacje dotyczące genezy i rozwoju NATO. Odwoływanie się w tych kwestiach do książki z 1984 roku budzi zastrzeżenia. Przecież jest ogólnie dostępna bardziej współczesna literatura. Nawiasem mówiąc nie widzę potrzeby umieszczenia w pracy tak obszernych części dotyczących kwestii nie mających bezpośredniego odniesienia do głównego nurtu prowadzonych badań. Można bowiem założyć, iż zainteresowany czytelnik dotrze samodzielnie do wskazanej literatury dotyczącej pobocza problematyki będącej przedmiotem analizy w książce.

W odniesieniu do rozdziału trzeciego mam podobne uwagi. Zdecydowanie za dużo miejsca poświęcono ogólnym informacjom na temat Unii Europejskiej i ponownie NATO (ss. 127-143). Najważniejsze ustalenia i wnioski zostały zmieszczone dopiero na kilku ostatnich stronach rozdziału.

Ta sama metoda narracji pojawia się również w rozdziale czwartym. Od strony 155 do 189 znowu wstęp dotyczący NATO w tym powtórzenia już przywołanych we wcześniejszych rozdziałach informacji o celach, rozwoju i strategii Paktu. Także informacje z książki *NATO. Kronika, fakty, dokumenty...* z 1984 r. Jeden z przypisów dotyczy roku 1992 a przywoływane źródło pochodzi z 1987 roku (s. 179).

W omawianym rozdziale najwięcej uwagi poświęcono NATO, następnie relacjom Ukraina – NATO. O roli Polski w tych relacjach jest niewiele. Nawet o współdziałaniu naszych państw w Iraku jest tylko jedno zdanie.

Ostatni, piąty rozdział ma inną konstrukcję niż trzy poprzednie. Zaczyna się od kwestii ogólnych dotyczących jednak istoty sprawy, czyli problemów we wzajemnych relacjach polsko – ukraińskich. Są to strony od 205 do 215. Dalsza część rozdziału to omówienie wyników badań dotyczących wzajemnych stosunków polsko – ukraińskich przeprowadzonych przez CBOS w 2009 roku oraz J. Konieczną w 2001 roku. Te ostatnie zostały opublikowane w pracy *Polska – Ukraina. Wzajemny wizerunku. Raport z badań*. Habilitant przytoczył więc tylko wyniki cudzych badań. Podobnie jest z innym źródłem, czyli publikacją A. Urbaniaka *Postrzeganie stosunków polsko – ukraińskich przez mieszkańców Pomorza Zachodniego*. Podsumowanie tego rozdziału to jedna strona bardzo ogólnych wniosków.

Zakończenie, chociaż niezbyt rozbudowane, zawiera podsumowanie wyników badań. Jego mocną stroną jest przedstawienie przez Habilitanta czterech scenariuszy rozwoju wydarzeń na Ukrainie. Wprawdzie nie wskazano na prawdopodobieństwo wystąpienia każdego z nich w praktyce, ale dobrze, że zostały zarysowane. Niedosyt budzi jednak brak dookreślenia miejsca Polski (jak wskazuje tytuł książki) w polityce zagranicznej Ukrainy w każdym z tych scenariuszy. Autor odnosi się do tej kwestii tylko w przypadku tego ostatniego scenariusza, zakładającego stowarzyszenie Ukrainy z Unią Europejską.

5. Wykorzystana literatura

W pracy wykorzystano bogatą literaturę przedmiotu. Na pochwałę zasługuje sięgnięcie przez Habilitanta do opracowań autorów ukraińskich i rosyjskich oraz do literatury anglojęzycznej. Bogata jest również baza źródłowa.

6. Ważniejsze uwagi szczegółowe

W pracy zdarzają się liczne błędy stylistyczne i literowe. W tym ostatnim przypadku bywa, iż zmieniają one sens wypowiedzi. Zauważyłem sporą liczbę błędów lub nieścisłości o charakterze merytorycznym, ale nie wpływają one w istotny sposób na poprawność wywodów, analiz i wniosków. Na przykład, trudno mi się zgodzić z tezą, iż książka Józefa Smagi *Narodziny i upadek imperium* jest przykładem rozpraw z pogranicza lingwistyki i etnografii (s. 17).

Spostrzegłem również wiele usterek o charakterze warsztatowym, ale również one nie mają zasadniczego znaczenia dla ogólnej wartości opracowania.

7. Pozostałe publikacje cyklu

Powyżej przedstawiona analiza dotyczy głównego elementu cyklu tematycznego stanowiącego podstawę ubiegania się o kolejny stopień naukowy. Jego integralną częścią, w mojej ocenie, bo w autoreferacie jednoznacznej deklaracji tego rodzaju nie znalazłem, jest kilka artykułów naukowych tematycznie związanych z problemami, które znalazły swoje analizy także w powyższej monografii. Należą do nich:

Polska w polityce zagranicznej Ukrainy (2013);

Polsko-ukraińska droga do demokracji po 1990 r. (w *Wykazie publikacji* pozycja ta podana została dwukrotnie. Raz tekst ten ukazał się w publikacji polskiej z 2011 r. a dwa lata później w języku ukraińskim został opublikowany w wydawnictwie Przykarpackiego Uniwersytetu Narodowego);

Kształtowanie się demokracji na Ukrainie po uzyskaniu niepodległości (2011);

Współpraca Polski z Ukrainą na rzecz bezpieczeństwa (2014);

Polskie inicjatywy w ramach Partnerstwa Wschodniego (2012).

W mojej ocenie artykuły te są napisane poprawnie i nie budzą istotnych uwag metodologicznych czy merytorycznych. Nie zawierają jednak ustaleń, które należałoby uznać za zasadnicze czy znaczące dla rozwoju wiedzy.

IV. Pozostały dorobek naukowy

Drugi kierunek badań naukowych, zadeklarowany przez Habilitanta, dotyczy roli organizacji międzynarodowych w budowaniu wspólnej przyszłości w zakresie bezpieczeństwa w Europie. Autor skoncentrował się tu na dwóch podmiotach w stosunkach międzynarodowych: NATO i Unii Europejskiej. Z przedstawionego wykazu dorobku naukowego udało mi się wyselekcjonować tylko jedno opracowanie dotyczące tej problematyki a nie zaliczone wcześniej do głównego osiągnięcia naukowego. Jest to artykuł pt. *Polska i Ukraina w relacjach transatlantyckich* opublikowany w pracy *Polityka zagraniczna państw Europy Środkowej i Wschodniej na przełomie XX i XXI wieku. Ujęcie geopolityczne* pod red. J. Tymanowskiego (2013). Sam Habilitant w autoreferacie nie przytacza żadnej pozycji jako przykład własnego dorobku publikacyjnego we wskazanym nurcie prowadzonych badań.

V. Cytowania i Indeks Hirscha

Nie mam informacji dotyczących liczby cytowań oraz indeksu Hirscha.

VI. Kierowanie międzynarodowymi lub krajowymi projektami badawczymi lub udział w takich projektach

Habilitant nie udokumentował kierowania ani udziału w międzynarodowych lub krajowych projektach badawczych.

VII. Wygłoszenie referatów na międzynarodowych lub krajowych konferencjach tematycznych

Aktywność naukowa dra K. Borkowskiego w postaci udziału w konferencjach zasługuje na szczególną uwagę. W latach 2012 – 2015 Habilitant wygłosił referaty na 25 konferencjach naukowych w tym 15 międzynarodowych. Sześć konferencji międzynarodowych odbyło się poza granicami kraju. Większość wygłoszonych referatów tematycznie dotyczyła Ukrainy oraz stosunków polsko – ukraińskich. Niestety, tylko niewielka część tych referatów została opublikowana.

Ponieważ wykaz konferencji nie zawiera ich oryginalnych tytułów, a Habilitant przedstawił tylko niewielką część certyfikatów udziału, nie mam wiedzy na temat języka w którym referaty zostały wygłoszone.

VIII. Osiągnięcia dydaktyczne i w zakresie popularyzacji nauki

Dr K. Borkowski przygotowywał programy kształcenia wielu przedmiotów, które prowadził. Ma bardzo bogate doświadczenia dydaktyczne.

Jak twierdzi Habilitant w autoreferacie, bo nie dysponuję żadnym potwierdzeniem tych informacji, był promotorem 86 prac dyplomowych oraz recenzentem 32 prac dyplomowych na studiach podyplomowych. Wypromował także 103 licencjatów i 76 magistrów. Był recenzentem 113 prac licencjackich i 87 prac magisterskich.

W ramach działań zmierzających do poprawy warunków studiowania opublikował skrypt dla studentów pt. *Systemy polityczne wybranych państw świata*.

W zakresie osiągnięć dydaktycznych dorobek Habilitanta jest znaczny.

IX. Opieka naukowa nad studentami

Od 2008 r. jest opiekunem Naukowego Koła Studenckiego „Młody Samorządowiec”. Zainicjował współpracę Koła z organami samorządu lokalnego, organizację konferencji naukowych, cykl imprez poświęconych republice Mołdawii.

Od 1996 r. jest członkiem Komitetu Organizacyjnego Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym.

X. Staże w zagranicznych ośrodkach naukowych

W 2014 r. odbył kilkutygodniowy staż w Instytucie Historii, Politologii i Stosunków Międzynarodowych w Podkarpackim Uniwersytecie Narodowym im. Wasyla Stefanyka w Iwano-Frankowsku na Ukrainie.

XI. Konkluzja

Habilitant powinien swoim dorobkiem naukowym i innymi osiągnięciami w pracy badawczej, jak wynika z zapisów Ustawy o stopniach i tytule naukowym, wnieść wkład w rozwój nauki. Dorobek publikacyjny dra K. Borkowskiego jest bardzo niewielki pod względem ilościowym. Nie ma on także takiego ciężaru gatunkowego, który rekompensowałby jego niewielką objętość. Żadne z czasopism w których publikował Habilitant swoje prace nie znajduje się w bazie JSR lub na liście ERIH (Rozporządzenie MNiSW z dnia 1 września 2011 r., par. 3, ust. 2) oraz nie znajduje się też na ministerialnej liście czasopism.

W mojej opinii najsilniejszym elementem dorobku naukowego i jednocześnie najbardziej dojrzałym pod względem metodologicznym jest przedstawiona do oceny książka. Podtrzymuję jednak wszystkie uwagi dotyczące tego dzieła z pierwszej części recenzji. Jest ono dalekie od doskonałości.

Najsilniejszą stroną Habilitanta jest jego aktywność konferencyjna. Ma on również osiągnięcia dydaktyczne i organizacyjne. Nie równoważą one jednak słabości w pracy naukowej, a ta jest szczególnie istotna przy ubieganiu się o kolejny stopień naukowy. Habilitant nie wykazał się również w zakresie umiejętności organizowania zespołów badawczych, kierowaniem lub udziałem w realizacji grantów badawczych.

Stwierdzam, iż doktor Kazimierz Borkowski nie posiada znaczących osiągnięć w pracy naukowo-badawczej, wymaganych na podstawie przepisów określonych w art. 16 *Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki*. Habilitant nie sprostął także części wymagań

szczegółowych wymienionych w par. 4 i 5 *Rozporządzenia MNiSzW z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego*. W związku z powyższym nie popieram wniosku o nadanie doktorowi Kazimierzowi Borkowskiemu stopnia naukowego doktora habilitowanego.

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'M. Borkowski', written in a cursive style.